

מחדש

אָב גדול וקדוש, אבי כל בְּאִי-עולם!
 אתה בורא את עולם-בן, בן, – בכל מעוף עין...
 אם כהרף עין תסיר את חסד יצירתך והיה הכל – אין ואפס...
 אבל אתה מריק על יצירך-בן צנורי ברכה בכל רגע ורגע –
 ועוד פעם יופיעו כוכבי-שחר ושרו שירת אהבה לפניך –
 ועוד פעם יֵצא שֶׁמֶשׁ בגבורתו וְשָׁר שירת-עֵז לפניך –
 ועוד פעם ישירו מלאכים שירת קֹדֶשׁ לפניך –
 ועוד פעם תִּשְׁרנה נְשָׁמוֹת שירת צִמְאוֹן לפניך –
 ועוד פעם ישירו עֲשָׂבִים שירת גִּעְגּוּעִים לפניך –
 ועוד פעם תִּשְׁרנה צפרים שירת גִּיל לפניך –
 ועוד פעם ישירו אפרוחים עֲזוּבִים שירת יתומים לפניך –
 ועוד פעם יתעטפו אילנות כשליחי צבור לפניך –
 ועוד פעם ילחש מֵעֵין את תפלתו –
 ועוד פעם יעטוף עני ושפך את שיחו לפניך, –
 ועוד פעם נשמת-תפלתו בוקעת רקיעך-שחקיך בעלותה לפניך, –
 ועוד פעם פֹּר יתפֹּרר גֹּו מֵאִמַּת כבודך –
 ועוד פעם עינו נשואה אליך:
 רק קו אחד מֵאֹרֶךְ והייתי חֲדוֹר אורה.
 רק דָּבָר אחד מדברִיךְ וקמתי לתחיה.
 רק תנועה אחת מחיי נצחך והייתי רוֹי טל ילדות!
 הלא אתה בורא הכל מחדש. ברא נא, אבי, אותי, יֵלֶדך, מחדש!
 נָשֶׁם בי מנשמת אפיך וחייתי חיים חדשים, חיי ילדות חדשה!¹⁸

שְׁעֵרֵי דְמַעוֹת

יומם ולילה אני צועק לפניך, יומם ולילה אני בוכה לפניך, – אין עונה!
 צועקים אליך עמקי המעמקים שלי, אין עונה!
 עורגת אליך הנקדה הנעלמה של נשמתי, – אין עונה!

18 מחדש. ה' צייטלין, 'תפילות', התקופה, יב (תרפ"א), עמ' 370. שב ונדפס על ידי א"מ הברמן, ברן-יחד: ילקוט שירי תפילה עתיקים גם חדשים, ירושלים תש"ה, עמ' רכז-רכח; ובעריכת בנו: אהרן צייטלין (עורך), הלל צייטלין, על גבול שני עולמות, כתבים, כרך שני, תל-אביב תשכ"ה, עמ' 216.

אז, בימים מקדם, בבקשי, בבכותי, בשועי אליך, נדמה נדמה לי מענך;
 עתה – חומות גדולות ביני לבינך ושערי־ברזל סגורים על מסגר.
 וביד קדושיך מסרת: "כל השערים ננעלים, חוץ משערי דמעות" –
 גם שערים אלה סגורים ומסגרים עתה – אין פותח!
 "קוה אל ד', חֶזֶק וַיֵּאמֶץ לִבְךָ".
 "אם התפללת ולא נענית – חֲזֹר וְהִתְפַּלֵּל!".
 עד נשימתי האחרונה לא אחדל משפך שִׁיחִי לִפְנֶיךָ –
 נשימתי האחרונה – רק רְנָה ותפילה!
 נשימתי האחרונה – נשיקת רוחך!
 נשימתי האחרונה – נִטֵּף בָּיָם, רוח ברוח, קו בשמש, נשמה בנשמת־עולם...
 יונה לבנה עֲמֵדָה על כרכוב חלוני, – תִּבְשֶׁר נָא בְשׁוֹרֵת יִשְׁעֶךָ!
 רוח קל עָבַר עַל פָּנַי, – יָבֹא נָא עִמּוֹ דְּרִישֵׁת שְׁלוֹמְךָ!
 נחשול אור התפרץ אל חדרי, – יִגְלֶה נָא חֲזוֹן הַנְּחֻמָּה!¹⁹

תן לי רוח

ה' אלהי, אליך אתפללה:
 לאויבי נתת שְׁנִים חדות, צפרנים חדות, קשתות וחצים – ומה אני מבקש, אֱלִי, ממך?
 תן לי, ה' אלוהי אבותי, מה תתן:
 תן לי רוח כביר לשאת את צרותי הרבות, לסבול את מכאובי הרבים.
 תן לי רוח כביר לעמוד בפני כל הפגעים הרבים, בפני כל הגלים האומרים לבלעני.
 לאויבי נתת מטל השמים ומשמני הארץ, ולי לא נתת מאומה;
 האמנם גם את רוח קדשך תקח ממני?
 האמנם תעזבני בעת צרה ומצוקה, שואה ומשואה, תוכחה ומהומה?
 האמנם?
 ואתה אמרת בספרי קדשך: "חי אני, אם לא ביד חזקה ובזרוע נטויה ובחֲמָה שפוכה
 אמלך עליכם" –
 אנא, מלך נא עלי בידך החזקה! אנא, שאני נא, הרימני נא, הראני נא את גדלך!
 מקור הגבורה! אנא, האצל נא עלי מרוח גבורתך.

19 שערי דמעות. צייטלין, תפילות (לעיל, הערה 18), עמ' 371-372. שב ונדפס בשינויים קטנים בתוך צייטלין, על גבול שני עולמות (לעיל, הערה 18), עמ' 217-218. נדפס בשינויים בידיש: ה' צייטלין, געזאנגען צום איין־סוף [שירים לאין סוף], וואַרשא תרצ"א, עמ' 37-39, תחת הכותר 'טרעהרען – טויערען' [דמעות – שערים].

אנא, עזרני נא, אל אלהי משה ויהושע, דוד ויהודה המכבי!²⁰

גרש נא את ענני התוהו

ויורד הגשם ומטפטף טפות טפות.
ומעוננים השמים, מעיבים ומעוננים...
ושחורים פני האדם, אפלים ונוגים.
ומטפטף הגשם, ויליל הרוח מלוהו.
עזובה בחוץ, שממון בלב...
אנא, אלהי, גרש נא את ענני התוהו!
גרש נא את השממון, העצב והלחץ!
יטהרו פני השמים ונראתה שמש צדקה, יאיר נא האור ומלא כל לב שמחה.
או תגדל השואה, ימש החושך, ירעם רעם מפוצץ, יברק ברק אש, ישמע קול זעם,
ישטוף מבול מים, יחרדו ירעשו הלבבות, יקיצו, יתעוררו!²¹

מסתרים

"מקום יש להקב"ה ומסתרים שמו, ששם הוא בוכה" –
"בשעה שהקב"ה זוכר את בניו, הוא מוריד שתי דמעות לים הגדול" –
אנא, אלהי, שמע נא קול תחנונים.
תבא לפניך אנקת ילדים, אנחת הורים.
ראה נא בעֲיֵנֵינו! יהמו נא רחמֵיך!
הכנס לפני ולפנים, הִסְתֵּר ב"מסתרים"!
זכר נא את בניך, הורידה נא את דמעותיך!
תזלנה דמעותיך הרותחות, ירתח הים כמרקחה!
ירעש, יתקצץ, יהמה, יִבְעֵר, יִבְעִיר, יִבְעֵר.
גדול שבר עמך, גדול מני ים.
בְּכָה יִשְׂרָאֵל! יבכה נא גם אלהי יִשְׂרָאֵל!²²

20 תן לי רוח. ה' צייטלין, 'שירה ותפילה', לוח אחיאסף, יא (תרס"ג), עמ' 426. הכותר שלנו.
21 גרש נא את ענני התוהו. צייטלין, שירה ותפילה (לעיל, הערה 20), עמ' 428. הכותר שלנו.
22 מסתרים. צייטלין, שירה ותפילה (לעיל, הערה 20), עמ' 428. הכותר שלנו. פורסם בשינויים
ביידיש תחת כותר זה, צייטלין, געזאנגען (לעיל, הערה 19), עמ' 20.

אנה אמצאך

"אלהי! אנה אמצאך ואנה לא אמצאך? נסתרת ולא תראה והכל ממך מלא".
 אז, בעת אשר לְבִי התבקע מעוצר רעה ויגון.
 אז, בעת אשר דְּמִיתִי, כי חושך ישופני ויורד אנכי לגיא צלמות.
 אז, בעת אשר ראיתי את הגיהנם פתוח תחתִי.
 אז, בעת אשר אלפי עלוקות מצצו את דְּמִי ואני צעקתי כמתיאש.
 אז, בעת אשר חדלתי להאמין בכל גודל ויופי, טוהר ורוממות.
 אז, בעת אשר נדמה לי העולם כלו לאגם נרפש או לקופה של שרצים.
 אז, בעת אשר ראיתי עין בעין, כי חזיר מיער מכרסם הכל ומטִנֵּף הכל ברגליו הגסות.
 אז, בעת אשר ראיתי, כי דם אדם נשפך כמים ואין דורש ואין מבקש.
 אז, בעת אשר קדרו לי השמים וחשכה לי השמש בצהרים.
 אז, בעת אשר הכל לָקַח ממני ואף לבכות לא יכולתי...
 אז התפרץ פתאום קול גדול מעמקי לבי: רָצָה וְחָיָה!
 אז, בעת אשר נראה לי כל עומק הַפְּעוּר, נראה לי גם כל העומק שביופי.
 אז נגלתה לפני פתאום כל הרוממות שבנצח, כל התפארת שביקום!
 אז נפתח מקור דמעותי, אז בכיתי כילד קטן...
 אז אמרתי: גדול הכאב, אבל גדול הוא אלהים!...
 אז שמעתי קול קורא מן ההרים ומן הבקעות, מן הצורים ומן הסלעים, מן האש ומן המים, מן האור ומן הפרחים: אהיה אשר אהיה...²³

טהרני!

אתה אמרת על ידי קדושיך: "הִבָּא לְטָהֵר – מְסִיעִים בִּידוֹ". הוי, מה הרביתי לדפוק על דלתיך, על שערי טהרתך, – אין מְסִיעִי!
 מי זה יְסִיעֵי? מי זה יַעְזוֹר? מי זה יִתְמוּךְ?
 אוחזים בציציות ראשנו ודוחפים אותנו בחֲזָקָה אל שערי הַטְּמָא –
 משליכים אבן בנו ומשקיעים אותנו במצולות החטא, בטיט הַיָּוֶן, בעמקי השאול –
 הַיָּאֵמֶר: "אֵין לָנוּ חֶפֶץ בְּךָ, דָּבַר אֵין לָנוּ לְךָ וּלְטַהֲרֶתְךָ?"
 ולמה זה בראתני? ולמה זה תָּתֵן לִי מִתְנַת חַיִּיד? ולמה זה נִשְׁמַת בִּי מִנְשַׁמַּת אִפְךָ?
 ואם אין לך חֶפֶץ בִּי וּבִמְעִשִׁי, – למה זה שלחתני ארצה?

23 אנה אמצאך. צייטלין, שירה ותפילה (לעיל, הערה 20), עמ' 431-432. הכותר שלנו.

הלא שלוח אני מאתך, כאשר שלוח הוא כל אשר נשמת עליון באפו, – ולמה זה לא תתן לי הכח והעז להשיג מה שבשבילו שלחתי?
 למה לא תתן לי הכח והעז להסיר מעל דרכי מפריעי שליחותך, – תאוות בשרי, קצר רוחי, עצבי, יגוני, כשלוני?
 מדוע לא יהיה רצוני כלו קדש אליך? למה זה תתנני לעשות את אשר לא רצונך הוא?
 האין נשימתך מצרפת ומזקקת? האין רוחך נושב מגן עדן? האין מי מעיניך מקדש הקדשים?
 ומאין בא פגול החיים? ומאין באים המאניים אשר לא לך הם? ומאין באים הגעגועים אשר לעפר ואפר הם?
 מיניך תנחני – ולמה זה תורידני? רוחך ישאני – ולמה זה תשקיעני? לבי קורא לך – למה זה תרחיקני?
 ואם קרב אקרב אליך, אתה הולך הלך ורחק;
 ואם אגש אליך – תגרשני, תרדפני, תדיחני –
 הכה גדול חטאי? הכה כבדו פשעי?
 ואם גם מאוד כבדו פשעי, – האתה לא תוכל נשא אותם, אתה הנושא את כל העולמים, כל החיים וכל הדורות?
 ואם טמאתי – הלא אתה הים המטהר את כל הטמאות;
 ואם חשכה נשמתי – הלא אתה הוא השמש החודר לתוך כל הפנות החשוכות;
 ואם נחלשתי, נרפיתי, נדכיתי, – הלא אתה צור עולמים!
 אם נטף מימך אני – יפול אל פיהו! אם קו משמשך אני – שוב אשוב אליו!
 אור אין סוף! פותח אני את ניקי נשמתי לפניך – הקיפם, סובבם, הפנס בהם, חדר בהם!
 אור אין סוף! חיי, חיך, אורי – אורך, נשמת – נשמתך!
 אור אין סוף! התאחד בי, הדבק בי, אגורה בשמך בחיי אדמתי, אדבק בנשמתך בחיי גופתי, אדבק בזיוך בעמקי מצולתי!²⁴

אני ואֵתָה וְאִין בְּלִתָּךְ...

רבון העולמים! הנני בידך לבד כחמר ביד היוצר –

אם אתאמץ בעצות ובתחבולות וכל יושבי תבל יעמדו לימיני –

24 טהרני. צייטלין, תפילות (לעיל הערה 18), עמ' 372-373. שב ונדפס בשינויים קטנים בתוך צייטלין, על גבול שני עולמות (לעיל, הערה 18), עמ' 218-219. נדפס בשינויים בידיש, צייטלין, געזאנגען (לעיל, הערה 19), עמ' 37-39, תחת הכותר 'טהרה'.

אם גם מלאכים ושרפים יחפצו להושיעני ולתמכני –
 אם גם כל עולמות אור, עולמות עליוני-עליונים יאצילו מרוחם עלי –
 מבלעדי עֶזְךָ ועזרתך – אין ישועה!
 ואם גם כָּלֶם יחפצו להרע לי ואתה בחמלתך תשים עינך עלי ותשקיף עלי לטובה
 ממעון קֹדֶשׁךָ –
 חבלים נפלו לי בנעימים, ישועתי באה ועזרתי תִּגְלָה.
 ומה אני מבקש ממך אפוא? עזרני נא, רִבּוֹן העולמים, להיות עיני פתוחות לראות אמתת
 הדבר הזה ואמונתך תהי קבועה בלבי בכל עת לבלתי יֵט, לא במחשבה, לא בדבור, לא
 במעשה, לעבוד זולתך –
 עזרני נא, עזרני, לבלתי ימוש מרעיוני ומלבי הוד גדלתך וגבורתך והופעת חיותך בכל
 רגע ורגע וקִטְוֶן ערכי בין מעשיך, ומה נחשב אני בין יצוריך, וכֵּאֵין אני נגד ברואיך.
 עזרני נא, עזרני, כי ישמח לבי בך תמיד, אשר בראתני לכבודך, ואהבתך תבער בלבי בכל
 עת, ומחכמתך תאציל עלי להיות נגד עיני גדלתך וגבורתך ומעוט ערכי וחסרון בינתי –
 עזרני נא, עזרני, אבי שבשמים, כי ינעם לי כל אשר תעשה עמדי וְאֵל יבלבלי שום ענין
 מעבודתך האמתית וְאֵל תעל קנאת אדם עלי ולא קנאתי על אחרים ואל אתָּאו לשום
 דבר זולת רצונך.
 הורני נא דרך חֶקֶךָ לעֲבֹדְךָ בלב נֶבֶךְ וְזֶךְ ובשמחה וברוח נמוכה ובאהבת ישראל עמך –
 ויתקדש שמך בי.²⁵

אָנוּ וּבְנֵי נִינְוָה

אתה אמרת לעבדך יונה בן אֲמֹתִי:
 "אתה חסת על הקקיון אשר לא עמלת בו ולא גדלתו, שֶׁבֶן לילה היה וְבֵן לילה אבד, –
 ואני לא אחוס על נינֹה העיר הגדולה, אשר יש בה הרבה משתים עשרה רִבּוֹ אדם, אשר
 לא יָדַע בין ימינו לשמאלו, ובהמה רבה".
 האמנם, אנו, בני אברהם, יצחק ויעקב, איננו כבני נינוה אלה?
 אם גם גדלו וכבדו חטאותינו – האיננו קוראים אליך, כבני נינוה, בְּחִזְקָה?

25 אני ואתה ואין בלתיך. צייטלין, תפילות (לעיל הערה 18), עמ' 374. בשולי התפילה הוסיף צייטלין: 'תפילתו של ר' מאיר'ל מאפטא בשנויים שונים'. ראו ר' מאיר מסטאבניץ-אפטא, ספר אור לשמים, לובלין תרס"ט, עמ' 10-11. שב ונדפס בשינויים קטנים בתוך צייטלין, על גבול שני עולמות (לעיל, הערה 18), עמ' 220-221. נדפס גם ביידיש: צייטלין, געזאנגען (לעיל, הערה 19), עמ' 57-58, בשם 'מיר און דו – און מעהר קיינער נישט' [אנחנו ואתה – ואיש מלבדנו].

ואם איננו קורעים את בגדינו – האין אנו קורעים את לבותינו?
 ועל מי ועל מה אנו נהרגים ונטבחים? האם לא עליך ועל קדושת שמך?
 אתה חסת "על נינוה העיר הגדולה", על "הרבה משתים עשרה רבו אדם", ומדוע לא
 תחוס עלינו, בניך – על רבואי רבבות אדם?
 גם אנחנו "איננו יודעים בין ימינו לשמאלנו" –
 איננו מבקשים ישועה לא מ"ימין" ולא מ"שמאל", ורק כך ישועתנו.
 רואים אנחנו את עזרתנו-ישועתנו רק בכחך, בממשלתך, בחסדך, באמתך, בנצחך אשר
 בו קשורה נצחיותינו –
 התעזבנו, אבינו?²⁶

ואם לא עכשיו – אימתי?

אם לא עכשיו, אבי שבשמים, – אימתי?
 אם לא עכשיו, בעת אשר העולם כלו מפרפר בין החיים והמוות, – אימתי?
 אם לא עכשיו, בעת אשר הארץ תחיל, תזעק בחבליה כיולדה, – אימתי?
 אם לא עכשיו, בעת אשר האדם מתבוסס בדמו, שותה דם ושוקע בדם, – אימתי?
 אם גם עתה לא יבוא חסדך – אימתי? אם גם עתה לא תבוא עזרתך – אימתי? אם גם
 עתה לא יאיר אורך – מתי יופיע?
 המעטים לך המזבחות, אשר אנחנו בני ישראל ערכנו לפניך בדמינו?
 המעטים לך רבואי רבבות הקרבנות, שהקרבנו לפניך?
 המעטות לך מאות קהלות הקדש שנחרבו בידי עריצים-רוצחים?
 המעטים לך עשרות אלפי בניך, שמסרו נפשם על קדשת שמך?
 המעטה לך צעקת הילדים, אשר דקרו וטמאו לעיני אבותיהם?
 המעט לך הכאב הגדול, הממלא עתה את לב כל איש ישראל, אף כי יתאמץ להרגיעו,
 להשקטו, להטביעהו במצולת תאוה?
 האם לא תגדל אלפי פעמים הצעקה אשר בלי-דברים מן הצעקה אשר בדברים?
 והאם לא כזאת היא הצעקה אשר יצעק עתה כל לב?
 והעולם כלו? האם לא אליך הוא צועק? האם לא אליך הוא קורא? האם לא אליך הוא
 שואף?

26 אנו ובני נינוה. צייטלין, תפילות (לעיל הערה 18), עמ' 377. בשולי התפילה הוסיף צייטלין: 'על פי רמזות אחדות בספר כתר שם טוב'. שב ונדפס בתוך צייטלין, על גבול שני עולמות (לעיל, הערה 18), עמ' 223. נדפס גם ביידיש: צייטלין, געזאנגען (לעיל, הערה 19), עמ' 50-51, תחת הכותר: 'מיר – די קינדער פון ננוה' [אנו – בני ננוה].

האם לא אליך הוא קורא בתוך עצמת חטאיו? האם לא אליך הוא קורא ברטט-פרכוסיו?
האם לא אליך הוא קורא בעצמת שגיאותירזדונותיו?
אמנם רחוק, רחוק ממך בני האדם. אינם יכולים להגיע עדיך. שכחו את הדרך המובילה
אליך. שכחו את שמך –
אבל בבקשם את ה א ו ש ר, – האם לא א ו ת ך הם מבקשים?
ובבקשם את ת ו כ ן החיים, – האם לא אותך הם מבקשים?
ובבקשם את אָ מַ ת החיים, – האם לא אותך הם מבקשים?
אם יקדימו אם יאחרו – הלא ב ו א יבואו אליך, –
ולמה תעזבם לתעות בדרך רחוקה? למה תעזבם לימים רבים בידי משובתם? למה
תעזבם לימים רבים בעבודותיהם הזרות ובתהומות טמאתם?
עד מתי תסתיר את פניך? עד מתי תשים מסכה לקרני זיוך? גלה פניך, הסר המסכה,
הגלה לבניך. אמר להם: הנני מי שבקשתם ולא מצאתם!
הגלה נא לכל באי עולם בדברך:
הנני מי שבדודו גם חייכם, גם אשרכם, גם אמתכם. באו אלי!²⁷

קומה והושיענו...

אתה האב, אשר הוצאת את עמך מעבדות מצרים ותביאהו לארץ הקדושה, –
השיבנו לארץ הורתנו!
למען גואלנו, משיח צדקנו, אשר יקים ישני עפר מקבריהם –
השב נא לתחיה את ארץ הורתנו!
למען אבותינו אברהם, יצחק ויעקב אשר ענו, למדו ופקדו בארץ ההיא, –
השיבנו לארץ הורתנו!
מיכאל השר הגדול, שר אמתנו, עמך בתפילה ובתחנונים בעדנו!
אליהו, מלאך הברית, הבא "להשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם", בא נא
להשכיך שלום בקרבנו!
הנער "האדמוני ויפה העינים", אשר הרחיב והגדיל לפנינו את ממלכתנו, הוא ילחם עוד
פעם את מלחמתנו!
"דוד מלך ישראל החי והקים", הקיצה נא משנתך, נחה עמך ופקדהו בגבורתך!
אל אלהי אבות! גבורת שמשון, גדעון ויפתח הקנס בקרבנו!

27 ואם לא עכשיו – אימתי? צייטלין, תפילות (לעיל, הערה 18), עמ' 375-376. שב ונדפס
בשינויים קטנים בתוך צייטלין, על גבול שני עולמות (לעיל, הערה 18), עמ' 222-223. נדפס
בשינויים בידיש, צייטלין, געזאנגען (לעיל, הערה 19), עמ' 42-44, תחת אותו כותר.

עז החשמונאים, בר כוכבא ורבי עקיבא הכנס בקרבנו!
רוח יוחנן מגוש חלב ויתר מגני יהודה הכנס בקרבנו!
קדשת רבי שמעון בר יוחאי, חכמת רבי מאיר וחסידות רבי יהודה הכנס בקרבנו!
למען המענים והטבוחים על ידי נבזראדן ונבוכדנצר – קומה והושיענו!
למען המענים והטבוחים על ידי אנטיוכוס – קומה והושיענו!
למען המענים והטבוחים על ידי אספסינוס וטיטוס – קומה והושיענו!
למען המענים והטבוחים בימי אדרינוס, בימי השמד – קומה והושיענו!
למען המענים והטבוחים בכל ימי אלפי שנות הגלות – קומה והושיענו!
למען המשלכים לתוך מדורת האוטה־הפה – קומה והושיענו!
למען המענים והמקסקים במערות האינקביזיציה – קומה והושיענו!
למען הנחבאים במערות לעבוד את אלהיהם מאימת שרי טבח האינקביזיציה – קומה והושיענו!
למען כל קדושינו, קדושי ישראל, המענים בידי נוסעי הצלב – קומה והושיענו!
למען כל קדושינו, קדושי ישראל, המענים בידי כל החמילניצקים, הגונטות, הפטלורות, המכנות והבלחוביצים – קומה והושיענו!
למען רבואי רבבות הקדושים הנהרגים, הטבוחים, המענים והנאנסים באוקרינה – קומה והושיענו!
משיח בן דוד, משיח צדקנו! הסר נא בחזקה את הכבלים אשר על ידיך – אזר נא חלציק, קרא נא בשם אלהיך - קומה והושיענו!²⁸

צְרִיתִי לַפִּנֵּיךְ אֲגִיד [תפילה על מות יוסף חיים ברנר]

אבי, אבי!

צר לי מאד. כבד מאד משא יגוני. לא אוכל שאתו. אין לי אל מי לפנות. אין עוזר, אין תומך. אתה מחשה. אתה עוזר לשונאינו. אתה מכלה את בניך. עד אנה? עד מתי? רצים אנחנו אל ביתנו. רצים אנחנו אל אמנו. רצים אנחנו אל ארץ קדשנו. אמרנו: אמנו תנחמנו. אמרנו: היא תמחה דמעה מעל פנינו.

28 קומה והושיענו. צייטלין, תפילות (לעיל, הערה 18), עמ' 381-382. בשולי התפילה הוסיף צייטלין וכתב: 'את המסגרת לתפלה זו לקחתי מאת תפלתו של מיצקביץ' בסוף ספרו על גולי פולין'. שב ונדפס בשינויים קטנים בתוך צייטלין, על גבול שני עולמות, (לעיל, הערה 18), עמ' 228-229. נדפס בשינויים בידיש, צייטלין, געזאנגען (לעיל, הערה 19), עמ' 42-44, תחת הכותר 'העלף אונז' [עזור לנו].

באנו אל ביתנו, באנו אל אמנו, וגם שם מצאנו אויבנו. הולכים אנחנו משחיטה לשחיטה, – ואיפה הצלתנו? ואיפה ישועתנו?

מארץ השחיטה, מאוקרינה, רצו בנינו אליך, אל ארץ קדשך. בָּזַעְתָּ אִפְיָהֶם בְּקֶשׁוֹ לַהֲרוּתָהּ, וְאַתָּה הִרְוִיתָ בְּדָמָם אֶת צִמְאוֹן הַרְצִיחָה שֶׁל אוֹיְבֵינוּ הָעֲרִיצִים...

הַאֲבִיעַ לַפְּנִיךְ אֶת עֲנִי וְצַעְרִי? מֵאֵין אֶקַּח לִי דְבָרִים לְהַבִּיעַ אֶת כָּל זֶה? אֲבָל לְמָה לָךְ דְּבָרִי? מָה אֲבִיעַ אֶת אֲשֶׁר לֹא תִדְעַ מִבְּלַעֲדִי בִּטְוִי...?

אַתָּה יוֹדֵעַ אֶת הַכֹּל, אֲבָל אֲנַחְנוּ אֵינָנו יוֹדְעִים מֵאוֹמֶה. אֵינָנו יוֹדְעִים לְמָה אַתָּה מְנִיחַ לְמֵאוֹת אֲלֹפֵי בְּנִיךְ לְנִפּוֹל תַּחַת סִכְיִי בְּנֵי לִגְיוֹנוֹת בְּגִלוּת, וְלֹאֲלֵה הַנָּסִים אֵלֶיךָ, – לְנִפּוֹל גַּם הֵם תַּחַת סִכְיִי עָרְבִים בָּאֶרֶץ קִדְשְׁךָ?

וְגַם הוּא? הוּא, שְׂבִיקֵשׁ אוֹתְךָ בִּיִּסּוּרִים נוֹרָאִים כָּל כֵּךְ וְלֹא יִכּוֹל לְהִגִּיעַ עָדֶיךָ, – יֵעַן רַק אֶת עֵינָיו אֶחָיו רָאָה וְאֶת חֶסֶדְךָ לֹא רָאָה, – הוּא שֶׁהִתְהַלֵּךְ בְּאֵמֶת כָּל כֵּךְ גְּדוֹלָה לַפְּנִיךָ, אִף כִּי מְעַצְמֶת יִיאוֹשׁ־מִכְאוּבוֹ יֵשׁ אֲשֶׁר לֹא זָכַר אֶת שְׁמֶךָ וְגַם נִלְחָם וְנִלְחָם – בְּשִׁגּוֹתָו וּבִטְעוֹתָו – בְּמִזְפִּירִים אֶת שְׁמֶךָ, – הוּא, שְׁמַעוֹלָם לֹא שָׁמַח לָבוֹ, בְּהִיּוֹתוֹ מֵלֵא תְּמִיד תּוֹגֶת־צִרְתָּם שֶׁל בְּנִיךָ, הָאִישׁ יוֹסֶף־חַיִּים, שְׁכַל כֵּךְ הִרְבָּה לְאֹהֲבֵי וְכָל כֵּךְ הִרְבָּה בְּפוּעַל הָאֹהֲבָה – מִדּוּעַ הִפְקַרְתָּ אֶת חַיָּיו? מִדּוּעַ הִפְקַרְתָּ אֶת דְּמוּ? מִדּוּעַ נָתַתָּ לְאַנְשֵׁים חַיּוֹת־יַעַר לִטְרוֹף אוֹתוֹ? לְמָה נָתַתָּ לְפָרָאִים הָאֲכֹזְרִים לִכְבוֹת אֶת נִרוֹ? לְמָה נִפְצָה הַגְּלָגֶלֶת הַהִיא, שֶׁהִיִּתָּה כָּל כֵּךְ מִלֵּאָה אוֹרָה?!

לֹא! לֹא אוֹכֵל עוֹד נִשָּׂא אֶת כָּל זֹאת! אֵין בְּדַבְרֶיךָ עוֹד רִטְיָה לְפַצְעִי!

”דְּבָרִי קוֹדֶשׁ” – אֲבָל מָה יִנְחֲמוּנִי דְבָרִי קִדְשְׁךָ?

אֲמֹר יֹאמְרוּ: ”אֵין לָדָה בְּלִי דָם”... מִדּוּעַ שָׁפַךְ יִשְׁפָּךְ רַק הַדָּם הַנָּקִי, וְהַדָּם הַמְּגָאֵל, דָּם הָרוֹצְחִים, יִמְשַׁל דּוֹרֵי דּוֹרוֹת?

אֵל גְּדוֹל! אֵל קָדוֹשׁ! דְּבַר חֹדֶשׁ יִשְׁמַע מִפִּיךָ!

אוֹר חֹדֶשׁ יִפָּז אֶת רֹאשֵׁי הָהָרִים בְּצִיּוֹן!

פִּתְאֹם תִּגְלֶה... פִּתְאֹם תִּתְּרָא... ”פִּתְאֹם יָבוֹא אֶל הַיִּכְלוֹ הָאֲדוֹן אֲשֶׁר אוֹתוֹ אֲנַחְנוּ מִבְּקִשִּׁים”!

פִּתְאֹם יִבְרִיק הַבֶּרֶק הַגְּדוֹל בְּעוֹלָם! פִּתְאֹם יָבוֹא גֶשֶׁם הַבְּרָכָה לְעַבְדֶּיךָ הַכֹּמְהִים וְהַצִּמְאִים!

שְׁעָה אַחַת – רָגַע אֶחָד – וּפִתְאֹם –

יִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדֵּשׁ שְׁמֶךָ בְּעוֹלָם!²⁹

29 צרתי לפניך אגיד. צייטלין, תפילות (לעיל, הערה 18), עמ' 383-384. בשולי התפילה הוסיף צייטלין וכתב: 'כאשר הגיעתני השמועה על הפרעות ביפו, על מות החלוצים-בונים ועל מות יוסף חיים ברנר'. שב ונדפס בשינויים קטנים בתוך צייטלין, על גבול שני עולמות (לעיל, הערה 18), עמ' 230-231. על הקשר המיוחד בין צייטלין לברנר, ראו י' מאיר, "תשוקתן של נשמות אל השכינה": בירור מסכת הקשרים בין הראי"ה קוק להלל צייטלין וי"ח ברנר, י' עמיר (עורך),

נְכִסְףִי נְכִסְפָתִי

חפץ אני להדבק בך בכל לבי, ואז לא אדע מחסור ויגון –
 חיי יהיו מלאים טובך, כי כשאתה ממלא את הנפש, הנך מקל את משאיה –
 עוד נאבקות בי השמחות הישנות, אשר ראויות הן לדמעות, והאבל החדש, אשר בו אני
 שמח, ואינני יודע מי ינצח, –
 אויה לי! רחם נא עלי, אלהי!
 אויה לי! הנה את פצעי לא כסיתי, –
 אתה הרופא, ואני החולה; אתה רחום וחנון, ואני עני ואמלל!
 מה הם חיי האדם, אם לא נסיונות, מבלי מנוחת יום אחד –
 כשאני שרוי בצער, אני נכסף אל השמחה, וכשאני מלא שמחה, אני מפחד מפני הצער.
 היש בין הכסף והפחד איזו מנוחה, איזו שמחה, שבה יהיו חיי האדם חפשים מנסיון?
 אוי ואבוי על שמחת העולם בפחדה הנמקת ובתענוגיה המרעלים!
 אוי ואבוי על צער העולם בחפצו הריק לאשר ובקשיו הכבד, אשר שובר הוא את
 הסבלנות החלושה.
 הלא כל תקותי תלויה רק ברחמיך הרבים.
 תן לי למלאות את רצונך, ושים את רצונך בי.
 עוד תועה אני בחשך, אבל כבר חדר אלי קולך הנעים, הקורא אותי לשוב לביתי...
 הריני כעולה לרגל, אשר עוד נסיעה ארכה לפני, והריהו נכסף אל מחוז חפצו ומטרת
 נסיעתו.
 הלך אלך...
 שומע אני לקול הקורא אלי...
 נכסף נכספתי אל מעון קדשך –
 קבלני נא, אבי, אל תוך ארמונותיך, כי יציר ידך הנני!³⁰

דרך הרוח: ספר היובל לאליעזר שביד, ב (מחקרי ירושלים במחשבת ישראל יט), ירושלים
 תשס"ה, עמ' 771-818.

30 נכסוף נכספתי. צייטלין, תפילות (לעיל, הערה 18), עמ' 388. בשולי התפילה הוסיף צייטלין
 וכתב: 'מתוך וידוי של אוגוסטינוס הקדוש בקצורים ושנויים ובהסרת המקומות אשר לא לפי
 רוח ישראל הם'. שב ונדפס בשינויים קטנים בתוך צייטלין, על גבול שני עולמות (לעיל, הערה
 18), עמ' 235-236. נדפס בשינויים בידיש, צייטלין, געזאנגען (לעיל, הערה 19), עמ' 67-68,
 תחת הכותר 'איך לויף צו דיר' [אני רץ אליך].

דְּבָקוֹת

בֹּא נָא אֵלַי, אַתָּה, אֲשֶׁר נִפְשִׁי חֲשָׁקָה וְחוֹשֶׁקֶת בְּךָ –
 בֹּא נָא הַבּוֹדֵד, אֶל הַבּוֹדֵד, כִּי לְבָדִי אֲנִי, כֹּאשֶׁר תַּחֲזִינָה עֵינַיִךְ –
 בֹּא נָא אֵלַי, אַתָּה, אֲשֶׁר שְׁמַתְנִי יַחִיד, נֶעֱלַב וְנֶעֱזַב בְּעוֹלָמְךָ –
 בֹּא נָא אֵלַי אַתָּה, אֲשֶׁר הֵייתָ לַחֲפָצִי הָאֶחָד בַּחַיִּים וְאֲשֶׁר הִגְדַּלְתָּ אֶת שְׁאִיפְתִּי אֵלַיִךְ, מִבְּלִי
 אֲשֶׁר יִדְמָה לָּהּ דָּבָר –
 בֹּא נָא אֵלַי, נְשִׁימָתִי, חַיָּתִי, בֹּא נָא נַחֲמַת נִשְׁמָתִי. בֹּא נָא, הַחֲדָוָה וְהַהֲדָר וְהַמְשׁוֹשׁ הָאֶחָד
 שִׁבְחִיִּים!
 מוֹדָה אֲנִי לָךְ עַל אֲשֶׁר בְּלִי כָל גְּלוּלִים, חֲלִיפּוֹת וְתַמּוּרוֹת הֵייתָ עִמִּי לְרוּחַ אֶחָד, וּבִהִיּוֹתָךְ
 אֶל עֲלִיּוֹן עַל כָּל הֵייתָ לִי הַכֹּל-בְּכֹל.
 רוּחַךְ – לָחֶם כְּמוֹס וְנֶעֱלַם, אֲשֶׁר לֹא יֵאָכֵל, אֲשֶׁר דִּבֶּק יִדְבֵּק לְשַׁפְתִּי נִשְׁמָתִי וְשֹׁאֵר יַעֲבֹר
 עַל כָּל גְּדוֹת לִבִּי.
 אוֹדֶךָ, אֱלֹהֵי, עַל כִּי הֵייתָ לִי יוֹם בְּלִי לַיְלָה וְשִׁמְשׁ בְּלִי שְׁקִיעָה –
 אֵין לָךְ מְקוֹם לְהִסְתֵּר בּוֹ, יַעֲן כִּי שְׁכִינַת הוֹדֶךָ מִמְּלָאָה אֶת הָעוֹלָמוֹת כָּלָם...
 אֵין לָךְ מְקוֹם לְהִסְתֵּר בּוֹ, יַעֲן כִּי אִיזָה הוּא הַמְּקוֹם אֲשֶׁר יִכְיֹלְךָ?...
 אֲבָל אֶת אֲשֶׁר לֹא יִכְיֹל רַבּוּאֵי רַבּוּבוֹת הָעוֹלָמוֹת יֵשׁ אֲשֶׁר יִכֹּל לִבִּי אֲנֹשׁ –
 יְהִי נָא לִבִּי הַמְּקוֹם אֵלַיִךְ, יְהִי נָא לִבִּי – הִיכָל לְקִדְשֶׁתְךָ.
 בֹּא נָא אֶל הִיכָלְךָ, בֹּא נָא אֶל לִבִּי, שְׁכֵן בִּי, וְאֲנִי – בְּךָ...
 אֶל נָא תִפְרָד מִמֶּנִּי בְּכָל רֶגֶעַ וְרֶגֶעַ מִימֵי חַיִּי, וּבִבּוּא יוֹם מוֹתִי וְנִמְצָאתִי בְּךָ, חַיִּי הַחַיִּים
 וּמוֹשֵׁל בְּכָל.
 אֶל נָא תַעֲזֹבֵנִי לְרֶגַע, פֶּן יִמְצְאוּנִי שׁוֹנְאֵי בִּהְיוֹתִי רְחוּק מִמֶּךָ וְהִתְנַפְּלוּ עַל נַפְשִׁי לִבְעֻלָּה.
 הִיָּה נָא מַחֲסִי עֹז בְּשׁוֹמֶךָ מִשְׁכָּנְךָ בִּי תִמִּיד וְהֵייתִי שֶׁבַע אֲשֶׁר גַּם בְּעִנְיִי וְרוּחַ חַיִּים גַּם
 בְּמוֹתִי.
 שִׁים נָא מִשְׁכָּנְךָ בִּי וְעֲלֵתִי וְגִבְרָתִי עַל כָּל מֶלֶךְ, כִּי אַתָּה לְחַמִּי וּמִימִי, וּבִהְתַּעֲטִפִי בְּךָ אַחוּשׁ
 שְׁעוֹת אֲשֶׁר, אֲשֶׁר שִׁפְתָּ אֲנֹשׁ לֹא תִבְעֵן.
 אֵין מִלָּה בְּלִשׁוֹנִי, כִּי אֶת אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה בִּי חֲזָה יַחֲזָה הָרוּחַ, אֲבָל לֹא יוֹכֵל לִכְאֹרוֹ.
 קֶבֶן יִבִּין אֶת הַדְּבָרִים אֲפִי יִנְסֶה לְהַבְיַע, אֲבָל הַבִּטּוּי מִמֶּנּוּ וְהַלָּאָה.
 חֲזָה יַחֲזָה אֶת אֲשֶׁר לֹא יִרְאֶה, אֶת אֲשֶׁר אֵין לוֹ תִּמּוּנָה, אֶת אֲשֶׁר אֵין לוֹ הִרְפָּבָה, אֶת
 הַפְּשׁוּט, אֶת גְּדֹל הָאֵין סוֹף.
 חֲזָה יַחֲזָה הָרוּחַ אֶת אֲשֶׁר אֵין לוֹ תַּחֲלָה, אֲשֶׁר אֵין לוֹ סוֹף וְאֲשֶׁר אֵין לוֹ אֲמֻצָּע, וְלֹא יָדַע
 אֵיךְ לְהַבְיַע אֶת הַדָּבָר –
 אֶתֶּת הָאֵשׁ אֲשֶׁר מִמֶּנָּה יִדְלִיקוּ אֶת כָּל הַמְּאֹרוֹת מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם וְהָאֵשׁ לֹא תִּחְסֹר –

הנה הוא המאור האחד הקדמון אשר לא יחלק והנה הם המאורות הרבים אשר יחלקו, אורו וכחו בם ולאורו ילכו.

הנה הוא המאור הגדול הקדמון אשר תפס יתפס בתוך לבבי העני ולא אדע אכנהו. בחרתי לי את הדומיה, אבל הפלא הנורא הוד צוה יצוה לפי ולעטי: דִּבֶּר וכתב! הנהו במעוני, הנהו בי, הנהו בהיכלו, הנהו בלבבי, – מי שהוא בכל העולמות קלם. יושב אני על מטתי, ובהיות הוא בי הנני גם אני מחוץ לעולמות – לו, למי שלו הכל והנצח לו, אני מַעֵז לאמר "אהבתיך" יען כי גם הוא יאהבני... שָׁבַע אֲשַׁבֵּעַ בַּצִּפְיָה, אתעטף ואתכסה בה ובהתאחדי בו אָדָאָה מעל שמים. ידע אדע נאמנה, כי כן הוא הדבר, אבל פליאה דעת ממני, אנה הלך גִּי אז? יודע אנכי, כי חזה אחזה אז מה שלא יראה כל בשר. יודע אנכי, כי מי שנעלה ונשגב מעל כל יציר יכללני בו, בצל ידו יחביאני, והנני מחוץ לעולמות קלם.

אני, בן החלוף, רואה בי אז את אבי הנצח, את החיים אשר לנצח לא יתעו. הדבר חי אז בלבי גם בשמים: האור אחד הוא גם פה גם שם.³¹

על מפתן היום הששי

חמשה ימים חייתי לפניך – חמשה ימים משבוע חיי – חמש עשירות משבעים ימי שנות האדם –

על מפתן היום הששי אני דורך לפניך – מפתן העשירית הששית – על מפתן ערב השבת של ימי חיי –

תן לי הפח לרץ לפניך בערב שבת למען אעמוד לפניך בשְׁפִתִי...

תן לי צעירות החיים, עז האפי וקדֶשֶׁת הרצון לתקן בערב שְׁבִתִי את אשר העֵינִי בימי החול –

כי אמנם פגמתי בשרש נשמתי, קלקלתי הצנורות, סתמתי את הבארות וסלקתי את השפע –

כי אמנם מבלי דעת נגעתי בעולמות קדושים עליונים וקצצתי בנטיעות נצח –

כי אמנם רחקתי מפניך ככל עוברי עמק הבכא עתה, –

31 דבקות. צייטלין, תפילות (לעיל, הערה 18), עמ' 389-390. בשולי התפילה הוסיף צייטלין וכתב: 'מתוך שירתו של שמעון התיאולוג, מובא בספרו של מרטין בובר *Ekstatische Konfessionen*, בשינויים ובקיצורים ובהשמטת כל המקומות אשר בדוגמטיקה הנוצרית יסודם'. שב ונדפס בשינויים קטנים בתוך צייטלין, על גבול שני עולמות (לעיל, הערה 18), עמ' 236-238. נדפס בידיש, תחת אותו כותר, צייטלין, געזאנגען (לעיל, הערה 19), עמ' 77-80.

כי אמנם רחקתי מעליך, ואתה לא רחקת ממני, –
 כי אנכי תעיתי, ואתה בקשתי תמיד –
 כי אנכי תעיתי כשה אובד, ואתה קראת לי פתאום ואשמע.
 קראתני וְאֵט אליך וְאֵלך אחרֶיך.
 הלכתי אחרֶיך, אבל ברכי כשלו מרוב תעוֹת בשדות זָרִים...
 כי אמנם הלכתי אחרֶיך בתעוֹת בימי עלומי ובימי אֵילוֹת –
 כי אמנם יגעתי בעֵמֶל חיי, ואתה טרם תִּראַנִי טוֹבֵךְ, טרם תודיעני את דרכיך –
 ואני הלך אלך אחרֶיך נכשל וקם, נכשל וקם...
 מתי תקימני, לבלתי אֶפְשֵׁל עוד?
 מתי תאזרני חיל, למען לא אחדל מרוץ אחרֶיך אף רגע?
 כי הנה מצאתיך, – ולמה זה אתה מתחמק מפני?
 כי הנה מצאתיך, – ואני, אויה לי, אני נוֹטֵשׁ אותך פתאום...
 כי הנה מצאתיך – ולמה לא זָקַק בשרי באש קדשך?
 כי הנה מצאתיך – ולמה עוד חיות בקרבי תאוֹת ותשוֹקוֹת אשר לא לך הן?
 מי לי בשמים ובארץ מבלעדיך, – ולמה עודני מבקש ותועה?
 כי הנה בנוסי מפניך, – אתה בקשתי, ועתה בבקשי אותך – אתה כָּנֵס מִפְּנֵי?
 האמנם נסתי מפניך לפניך? דְּמִיתִי, כי נָס אני מפניך – הינוס אדם מפני אלהים?
 הינוס מנשמת נשמתו, מחיִי־חיי?
 אבל אתה שמת סתר לך – וְאֵדְמָה, כי רחקת מעלי וכי רחקתי מפניך –
 ואתה מְנִית את כל רגעי חיי ותועידני אל מה שהועדתני –
 ואתה נתתני לנפול בשאול יאוש, למען אצא ואוציא אחרים משם –
 ואתה נתתני לטעום טעם מיתה, טעם סִפְּקוֹת בלי קץ, למען לחיות ולהחיות אחרים –
 ואתה נתתני לנפול בעמקי מצולה, למען יגדל כְּאֵבִי, למען תחזק צעקתי, למען תִּאֲמַץ
 עריגתי אליך –
 אתה נתתני לנפול בבורות טומאה, למען אדע לְהִזְהַר ולהזהיר את אֶחָי –
 ואם ככה עשית לי, – למה עזבתני עתה לנפשי?
 אתה היודע שְׁבַתִי וקומי – הטרם תדע, כי עוד רגלי מועדות לנפול לפעמים?
 כי הברק אשר יבריק לעיני מאורך יש אשר יגוז פתאום –
 ואני נשאר לבדי בחושך רב, עד אשר ארבה לצעוק אליך מתוך חֶשְׁכִי.
 אם ככה עשית לי, אם הדחתני שאולה, למען אֶעְלֶה ואֶעְלֶה רבים עמי –
 אם רצונך אני ממלא ודברך אני עושה, –
 שְׁפֹךְ עָלִי אוֹרְךְ, מלא בו את כל תוֹכִי –

תַּנְנִי עֵתָהּ, בַּהֲכַנְסִי לַיּוֹם הַטֹּרֵחַ הַגָּדוֹל, לַעֲשׂוֹת אֶת הַמַּעֲשֶׂה אֲשֶׁר בִּשְׂבִילֹךָ קִרְאתִנִּי
מֵעֵמְקֵי שְׂאוֹל –
רוּחַךְ יִנְחֵנִי. עֲצֹתְךָ – תַּחֲכַמְנִי. יְהִי רְצוֹנְךָ – רְצוֹנִי.³²

מַה שֶׁבִּקְשָׁתִי מִמָּקוֹר הַחַיִּים

אלהי, אלהי, אלהי מעוזי, אלהי אהובי, אנה אפנה? אנה אלכה? חשכו כל האורות, כבו
כל הנרות.
מי יראני את האורות בתוך חשכת מצרים, מי יראני את השביל?
כל אבן – נגף, כל עץ – מכשול, כל בור – שחת. אֵיךְ, אורח המוציא מן הגלות? אֵיךְ,
אורח המוביל לעיר הקודש?
נפוגתי ונדכיתי בתוך התהומות החשכים של העולם, עֵינַי ויגעתי בתוך ארחות
השקר, שבני האדם קוראים להם עתה "דרכי האמת" –
לא לעיר הקודש הובילו, כי אם למגדל הרב של תהו, למגדל דור הפלגה.
אלה, אלה, פקח נא עיניך וראה: הנה העם כולו מונח לרגליך מגואל ברפש, מגולל
בדמים –
אוי לי, אוי לי!
רַבִּי רַבּוֹת מִבְּנֵיךְ הַקְּדוּשִׁים, בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, נִהְרָגוּ, נִשְׁחָטוּ, נִשְׁהִיָּה עָנּוּ מֵאֲנָשִׁים אֲשֶׁר בָּשָׂר
חֲמוּרִים בְּשָׂרָם וְרוּחָם – רוּחַ חַיּוֹת טוֹרְפוֹת, יְלִדֵי יִשְׂרָאֵל, צֶאֱן קְדָשִׁים, נִגְזְרוּ לַגִּזְרִים,
נִקְרְעוּ לַקְּרָעִים –
אוי לי, אוי לי!
הַגּוֹפִים הַקְּדוּשִׁים שֶׁל בְּנֵיךְ סָחֲבוּ מִן הַכְּלָבִים, נֶאֱכָלוּ מִן הַעוֹרֵבִים –
אוֹיָהּ, אוֹיָהּ!
רַבִּי רַבּוֹת מִבְּנֵיךְ הָיוּ בָּשָׂר לְכָלִי הַתּוֹתָחַ, פִּגְרִים מוֹשְׁלָכִים בְּרֹאשׁ כָּל חוּצוֹת, מְסוּס וְרָקֵב
בוֹרוֹת בְּאֶשֶׁה –
אוֹיָהּ, אוֹיָהּ!
וְהַמַּחֲנֶה הַנִּשְׁאָר לַפְּלִיטָה מִן הַהֶרֶג, מִן הַבִּזָּה, מִן הַשְׁבִּי, מִן הַמָּכּוֹת, הוֹלֵכָה הֶלֶךְ וְנֹפֵל
כְּעוֹרִים אֲשֶׁר הַמּוֹלִיכִם בְּדֶרֶךְ נִטְשָׁם וְעִזְבָּם –

32 על מפתן היום הששי. צייטלין, תפילות (לעיל, הערה 18), עמ' 390-392. בשולי התפילה הוסיף צייטלין וכתב: 'במלאת לי חמשים שנה בחודש סיון תרפ"א'. צייטלין נרצח בגטו ורשה עשרים שנה לאחר תפילה זו. שב ונדפס בשינויים קטנים בתוך צייטלין, על גבול שני עולמות (לעיל, הערה 18), עמ' 238-240. נדפס בשינויים בידיש, צייטלין, געזאנגען (לעיל, הערה 19), עמ' 63-66, תחת הכותר 'אויפ'ן שוועל פון זעקסטען טאָג' [על ספו של היום הששי].

אויה, אויה!

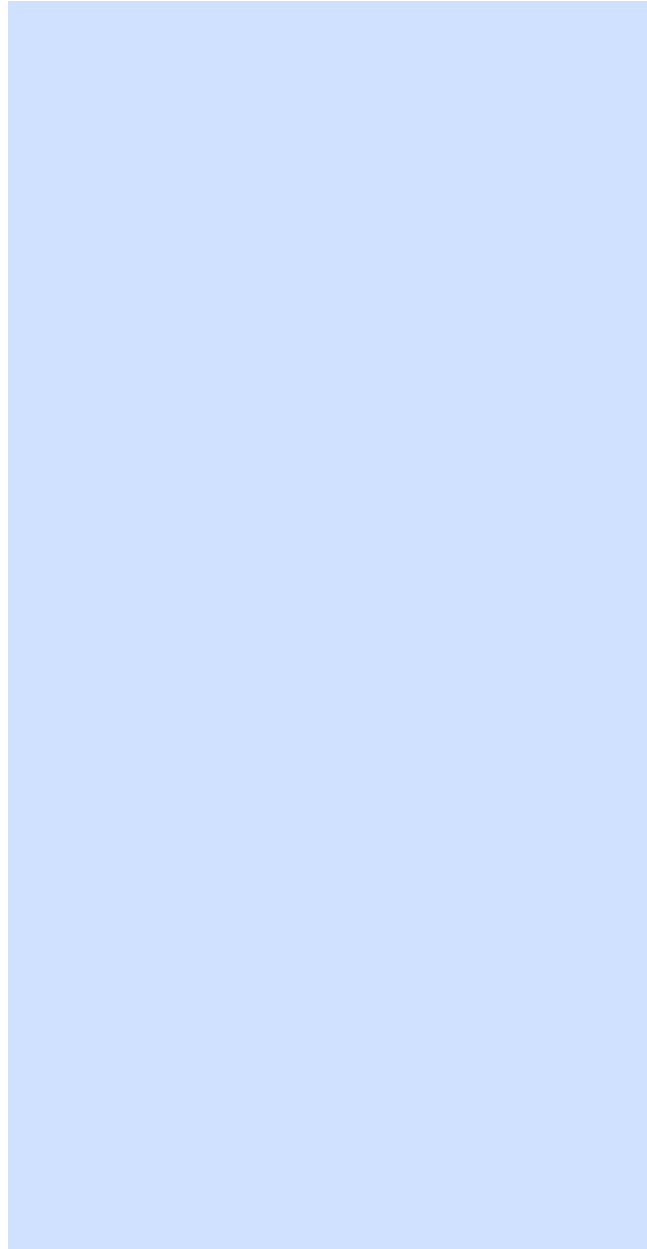
הנה העם כולו מונח לפניך כגוף אשר הנשמה נסתלקה ממנו, רקב ורקב ותולעים רוחשים עליו ובתוכו וכורים להם כֶּה גדולה מנתחי בשרו – והנה הראית פלא לעמך ברגע אחד והכנסת קו אור עליון קדוש בתוך הגוף הרקב, קו פדות, קו נחמה, והקו ההוא נסתלק עתה והגוף שב לרקבוננו והוא מפּיץ אֲדִי מות סביב – גופו של עמך הוא עתה – תרווד רקב, נשמת חיים נסתלקה ממנו ונותרה בו רק נשמה להרגיש כאב ולראות את כל החיות הרעות הסובבות אותו, מְרַמֶּמֶת ומְכַרְסֶּמֶת אותו. אוי לי, אוי לי, נשמת עמי נתונה היא עתה בתוך גרושים, נדודים, בכיה, יללה, צעקה; פורשת היא כנפיה, בוקעת רקיעיך ומגעת עד כסא כבודך – אוי לי, אוי לי, כי הוצאת את נשמת החיים מעמך ועמה גם את האחדות ואת הַרְעוּת, והשאת בו רק נשמה לראות בשנוא אבר אחד למשנהו, בערוך אבר אחד קָרֵב למשנהו, אבר – זָאֵב לאבר, זאבים – מבחוח, זאבים מבפנים וכאב עצום עד לרום שמים והעם הקדוש הולך הֶלֶךְ וכלה – אוי לי, אוי לי!³³

יְחֻמִּים וְתַחֲנוּנִים לְפָנֵי הַמָּקוֹם

אבי שבשמים! צר ומר לי מאד. אל מי אפנה? אל מי אזעק? אל מי אשוע? הקריאה קראתי לעמי – אין שומע לי. הקריאה קראתי לעצמי, ואולם גם בי בעצמי רב הוא הכובד, רב הוא השממון. צריך הייתי לא לקרוא קריאות לעם, כי אם לסובב בשוקים, ולזעוק בחוצות: הנצלו! הושעו! וגם אני עצמי – כלום הנני אותו האחד אשר אותו אתה מבקש? כלום אין אני כרבים מבני עמי עתה, איש כבד עון? "לב נשבר ונדכא אלקים לא תבזה" – ואני לבי נשבר, נפשי שסועה וקרועה, – בכחי זה אני בא אליך, בכחי זה אני נוטל לי רשות לבוא לפניך, להתנפל לפניך ולדבר דבר באזניך – ואולם – "לב טהור ברא לי אלקים", ואותו הלב הטהור אין לי עדיין, ואתה הלא לא רק "לב נשבר" תדרוש, כי אם גם "לב טהור", לב תמים, לב שלם – לב נשבר ושלם כאחד –

33 מה שבקשתי ממקור החיים. ה' צייטלין, ספרן של יחידים, עומק רז, זך מחשבה וכשרון הנהגה ומעשה לנשמות בודדות המצפות לישועת עולמים בשנים אלה של "עקבתא דמשיחא", ורשה תרפ"ח, עמ' 5-6. התפילה פותחת את הספר בו מציג צייטלין את חזונו המשיחי. נדפס מחדש בתוך ה' צייטלין, ספרן של יחידים (לעיל, הערה 2), עמ' 7-8. נדפס לראשונה ביידיש, בראש חוברת העוסקת בקבוצות שניסה צייטלין לכונן ברוח משיחית, ה' צייטלין, די תבה, וואַרשא תרפ"ד, עמ' 1-3.

ואני עוד טרם אשיג א השבירה והשלימות בשעה וברגע אחד –
 ואתה הן הקשת כמה פעמים על קנקני, ומצאת אותו שבור, ונטית מפניו –
 אבל הלא – "רעותא דקדושא בריך הוא בהני מאני תבירין".
 ואם ב"מאנין תבירין" תחפוץ – מדוע סרת מכל עצמותי ותעזבני ותטשני זה ימים
 ושנים?
 אל מי אפנה? אל מי אשפוך דמעה? אל מי יהמה לבי הלך והמה כל עוד אשר יפעם? ואל
 מי תהמה נפשי, כאשר יחדל הלב לחיות? הלא רק אליך, אליך, אליך –
 אליך אשר נסתרת מן הכל, ואתה ממלא את הכל, וס דברי השבר אשר אדבר עתה הלא
 רק בכחך אני מדבר אותם –
 הלא אתה הממלא הכל וסובב הכל, הלא אתה סובב וממלא את זה החדר אשר אני יושב
 בו עתה, את זה הכסא אשר אני יושב בו, את נפשי, רוחי ונשמתי וכל אשר בשם "אני"
 אקראהו –
 הלא אתה "אל ראי", הלא אתה רואה ויודע את כל תנועותי וכל מכאבי, את כל יסורי
 נשמתי וכל פרפוריה –
 "תמה אני עליך, הגוף הנגוף, איך לא תתפורר מאימת בוראך" –
 תמה אני על נשמתי אשר יש לה עוד האון והכח לדבר אליך –
 איך לא תכלה הנפש ההיא? "מדוע לא יבער הסנה?" מדוע לא תבטל הטפה בים? מדוע
 לא יבטל קו השמש בשמש? מדוע לא יכלה אור היחיד באור אין סוף?
 ותמה אני עליך אור-אורי, נשמת-נשמת – מדוע תעזבני? מדוע תטשני לתעות במדבר
 הגדול?
 קרוב אתה לי מאוד – "קרוב מכל קרוב", אבל באותה שעה עצמו גם "רחוק מכל רחוק".
 רואה אתה את כל פצעי לבבי, אבל מה לך, אבי הרחמן, שתביט על כל בעין קרח
 כאומר: מה לי ולך? זעק והילל בן אדם. אם מוצא אתה חפץ בזה, ומה לך כי נזעקת
 אלי?
 האמנם? האמנם לא תשים כל לב לפצעי אנוש? והלא אבי ואמי עזבוני, ואתה אספתני?
 הלא תמיד ראיתי את יד חסדך הפשוטה אלי, אף כי הסתרת את פניך ממני. ואיה עתה?
 איה אותה היד הפשוטה?

תפילה מאת הלל צייטלין כפי שנתפרסמה לראשונה בידיש בכתב
עת שערך בשם: **די תבה**, וואַרשא תרפ"ד, עמ' 4. כולל צילום
עמוד השער של החוברת. נדפס כאן בעברית תחת הכותר: **תַּפִּלָּה**
קְצֶרָה [אור האורות].

אמנם רבו עונותי וחטאי, כאשר רבים הם עתה העונות והחטאים של כל בני תמותה בעת "הסתרת פנים" זו –
 אבל הלא יסורי נפשי רבים הם מעונותי וחטאותי, והיסורים ההם צועקים וזועקים אליך ורק אליך –
 ואתה הלא ידעת את מכאבי –
 כל האנשים הסובבים אותי טרם ידעום, ורק אתה האחד היודע את הכל ורק בידך, האחד, להושיע ולהציל, אותי ואת עמי –
 "למה ד' תעמוד ברחוק?"³⁴

תפלה קצרה [אור האורות]

אור האורות, קדושת הקדושות, אמת האמתיות, אב גדול וקדוש של העולמות כָּלָם, האב הקדוש של כל ישראל! נחנו נא, בדרך האור אשר הלכו בה אבותינו ונביאנו הקדושים. זכנו נא אבינו קדושנו, בתמימות הגדולה של יעקב אבינו עליו השלום ובפשטות הגדולה שלו וזכה אותנו כולנו בדעת הגדולה והקדושה של משה רבנו עליו השלום, אשר היא כללות הדעת של ישראל. שמרנו והצילנו אבינו מכל פנייה, מכל תאוה ומכל טומאה. קדוש, קדוש, קדוש – קדשנו בקדושתך. היה עמנו, מסביבנו ובתוכנו. השרה את שכינתך בתוכנו.

אב קדוש ונורא של העולמות כולם! אב קדוש ונורא של כל ישראל! הכנס בקרבנו רוח אהבה, שנאהב באהבה עזה את כל הברואים. את כל בני האדם, ובייחוד את עמך הקדוש ישראל, בכלל, ואת כל בני ישראל – בפרט.

אור האורות! האר אורך בתוך נשמותינו, בתוך מוחותינו ובתוך לבותינו. זכנו נא, שנהיה מוארים באור העליון ונְפִיץ את אורך הקדוש מסביבנו. הַשְׁפֵּעַ שפע אור חדש בתוך כל ישראל, כי יעזרו לחיים קדושים וטהורים, חדשים מאלה, ואותנו זכה להיות מן המביאים את האור ומקימים את סֶכֶת דוד הנופלה.

34 רחמים ותחנונים. נדפס בסוף ספרו של הלל צייטלין, דממה וקול, הגיונות, תוכחות, גלויי-נשמה וכסופי-משיח, ורשה תרצ"ו, עמ' 95. נדפס מחדש בשינויים קטנים בתוך צייטלין, ספרן של יחידים (לעיל, הערה 2), עמ' 124-125. אותה 'הקריאה' המתוארת בתפילה היא קריאתו החוזרת ונשנית של צייטלין לתשובה שלמה ובאה בסוף ספר שבו הוא פורש את חזונו המשיחי ליחיד ולרבים.

רבונו של עולם! עזור נא לקבוצת הקטן שלנו. עזרנו נא להניח את אבן הפנה לבנין האומה. תננו נא למלא בכל פנה שאנו פונים, בכל דבר שאנו מדברים ובכל מחשבה שאנו מחשבים, את רצונך, לראות בנחמת ציון וירושלים, בהופיע פתאום אל היכלו האדון אשר אותו אנו מבקשים ובהגלות אור האלהים לעיני כל בשר, אמן.³⁵

שמע ישראל

שמע ישראל! זעק יהודי! זעק לאלוהיך, זעק לעולם
לאלוהיך, אשר קרוב הוא וסמוך הוא ושלך הוא
ולעולם שהוא מרוחק ומנוכר

אלוהים! קטן אני וחוטא אני
ואין אני ראוי לשאת תפילה
עבור עמך הקדוש ישראל
אולם אין אני יכול לסבול עוד את הכאב

האינך רואה את סבלם וייסוריהם
של נושאי תורתך
את כאבם העל האנושי?

האינך רואה את מסענו

35 תפילה קצרה. נדפס בסוף הספר: צייטלין, ספרן של יחידים (לעיל, הערה 2), עמ' 64. בשולי התפילה הוסיף צייטלין וכתב: 'אני מיעץ לכל קבוצת קטן של יחידים בהתאספם יחד (ביחוד: בפעם הראשונה) להתפלל בכל רגש לב תפילה זו'. צייטלין חיבר את התפילה כדי שתיאמר בהתכנסות הקבוצות שהקים, שנקראו בשמות שונים: בני יבנה, בני היכלא, הבונים, בני הרז, קדושת לוי, אגודת השבים, ועוד. לאותן אגודות, או 'כינוסים של יחידים', במזרח-אירופה ובארץ-ישראל, ייעד צייטלין תפקיד משיחי – שיבשרו ויכינו את העם לקראת 'מלך המשיח', דרך תפילות, התנהגות מוסרית עליונה ולימוד קבלה. מקצת מדרכי הקבוצות ומטרתן, וכן את חזון 'החסידות שלעתיד לבוא' הנובעת מאותן קבוצות, תיאר בספר בו מובאת התפילה. נדפס לראשונה ביידיש, בראש חוברת העוסקת בקבוצות שניסה צייטלין לכוון ברוח משיחית, צייטלין, די תבה (לעיל, הערה 33), עמ' 4; ושוב ביידיש, בתוך צייטלין, געזאנגען (לעיל, הערה 19), עמ' 88-89, בשם 'יחידים-תפלה'. על אותן קבוצות ראו: מאיר, חסידות שלעתיד לבוא (לעיל, הערה 1), עמ' 22-23, 32-36. התפילה נעדרת מהמהדורה החדשה של ספרן של יחידים שנדפסה במוסד הרב קוק, צייטלין, ספרן של יחידים: כתבים מקובצים (לעיל, הערה 2).

אל התהום וההשמדה
אל השמדתם של כל הנבואות והתקוות?
אלוהים, אין עוד ביכולתנו לומר דבר
אם לא עכשיו מתי תושיענו
מתי תושיענו אם לא היום, לאלתר
עכשיו כשעמך מתפתל ועומד
על פי תהום הייאוש –
מתי תושיענו?

האם טרם הגיעה עדיך זעקתו של ילד קטן
שהוא כענף עץ שנכרת עד שורשו?
האם טרם הגיעה עדיך זעקתו של ילד קטן
שהוא כציפור שהושלכה מקינה החם
והיא נרדפת בידי כלבי פרא?
זעק יהודי! זעק ישראל!

קומו האבות הקדושים אשר בחברון!
קומו קדושים, פיתחו את שערי הרחמים!
עימדו לפני כסא הכבוד
הרימו קולכם
ממעמקים משאול תחתיות
ובקשו על העם הקדוש המומת:
רחמים! רחמים!
זעק יהודי!
שמע עולם!

שמע אתה העולם
בשנאתך בגדת בעם ישראל
בבטחה פנית להשמדתו
חטאך בוער
ובקרוב הבגידה

'מחמס אחיך יעקב תכסך בושה'

נצחית היא הבושה

שמע, עולם!³⁶

36 שמע ישראל. השיר המקורי בידיש נותר בארכיון יד ושם, B. 115A1 316, בצורת דפוס, ונראה שנדפס בסמוך לשואה. לא עלה בידינו לגלות את מקום הפרסום. השיר עצמו נכתב בגטו ורשה. קטע מהשיר, מתורגם לעברית, פרסם שרגא בר סלע, בין סער לדממה (לעיל, הערה 1) עמ' 285, והוא מתפרסם כאן במלואו בתרגומו של עשהאל אבלמן.